

7

CRUCIALE AANBEVELINGEN

voor een klimaatneutraal energiesysteem in 2050

2050 100%
klimaatneutraal

2030

BEPAAI WELKE ENERGIEDRAGER OP WELKE LOCATIE, OP WELK MOMENT BESCHIKBAAR IS EN VOOR WIE

Overheden moeten in samenspraak met netbeheerders keuzes maken. Bepaald moet worden hoe de energievraag voor clusters, industrieën, woonwijken wordt ingevuld en waar, wanneer, welke duurzame energiedrager (elektriciteit, waterstof, groen gas of warmte) komt.

VERSNEL DE ONTWIKKELING VAN WATERSTOF IN ZOUTCAVERNES

Ook is strategische opslag van gasen nodig om tekorten, gedeeltelijk niet beschikbare import en volledige uitval van de grootste importlocatie op te vangen. Dit beleid moet beschikbaar zijn in 2030.

LAAT DE ENERGIESECTOR DE RESTEMISSIONS VAN ANDERE SECTOREN NIET OPVANGEN

Om emissies van broeikasgassen naar nul te reduceren zijn grote veranderingen nodig. Wanneer andere sectoren zoals industrie, gebouwde omgeving, mobiliteit en landbouw niet snel genoeg of onvoldoende bijdrage leveren, is de reflex om de (deel)opgave van de energiesector te vergroten. De extreem snelle verduurzaming van het energiesysteem loopt nu al tegen de grenzen van het uitvoerbare aan. Verdere versnelling is niet mogelijk.

CO₂

VOORKOM DAT MEERDERE SECTOREN ZICH RIJK REKENEN MET DEZELFDE BEPERKT BESCHIKBARE ENERGIEDRAGERS

Maak altijd de consequenties duidelijk voor alle energiedragers en het hele energiesysteem bij het ontwikkelen van politieke visie en programmering voor klimaatopgave. Beschouw in samenhang de energiedragers en energiehoeveelheden die nodig zijn voor de transitie binnen de sectoren en voor de energieketens. Kijk hierbij ook over landsgrenzen heen.

Flexibiliteit

BOUW FLEXIBILITEIT IN HET ENERGIESYSTEEM DOOR STIMULERING, OPSCHALING EN INNOVATIE

Deze flexibiliteit is al in 2030 nodig en moet in de komende jaren met beleid gestimuleerd worden. Onvoldoende en niet tijdige beschikbaarheid van flexibiliteitsmiddelen leidt bij tekorten tot risico's voor sterk oplopende prijzen en voorzieningszekerheid. Bij overaanbod leidt het ertoe dat productie van hernieuwbare elektriciteit niet rendabel is.

BEPAAI WELKE ENERGIE-INTENSIEVE INDUSTRIE IN HET KLIMAATNEUTRALE NEDERLAND VAN 2050 PAST

Het vestigingsklimaat, industriebeleid en maatwerkafspraken zijn mede van belang voor wat de energie-intensieve industrie in de vijf clusters doet: investeren en nieuwe processen implementeren óf (gedeeltelijk) uit Nederland vertrekken. Een duidelijke koers is eveneens nodig voor het zesde cluster.

LEG VAST DAT NIET IEDEREEN ALTIJD EN OVERAL DE CAPACITEIT KAN AANVRAGEN OF UITBREIDEN

Maak daarin transparant op basis waarvan deze keuze wordt gemaakt. De 'koperen plaat gedachte' moet losgelaten worden. Dit heeft bijvoorbeeld effect op welke partijen voor de elektrische-, waterstof- of warmteroute kunnen gaan. Als partijen zich flexibel kunnen gedragen, dan is méér mogelijk.

Vraag en aanbod

